

DOI: 10.31866/2616-7581.4.2.2021.245800

УДК 378.147.091.33:78-057.875

МАЙСТЕР-КЛАС ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МУЗИКАНТІВ

Тетяна Пістунова

доцент кафедри музичного мистецтва;

ORCID: 0000-0002-8418-9044; e-mail: tetanapistunova@ukr.net

Київський національний університет культури і мистецтв, Київ, Україна

Анотація

Мета дослідження – проаналізувати практичний досвід використання методу майстер-класу у підготовці музикантів за освітніми програмами «Бакалавр», «Магістр». У статті розглянуто особливості практичної підготовки та самостійної роботи музикантів у мистецьких закладах вищої освіти, презентовано досвід впровадження майстер-класів як методичної складової освітньої програми «Музичне мистецтво» ОС «Бакалавр» та ОС «Магістр». **Методологія дослідження.** Застосовано ряд загальнонаукових та спеціальних методів: аналітично-пошуковий – для уточнення понять дослідження; проблемно-пошуковий та метод спостереження – для виявлення основних ознак майстер-класу; компаративний – для порівняння освітнього процесу в цілому та способу передачі інформації у межах майстер-класів; класифікації – для групування майстер-класів за видами, методами проведення та завданнями. **Наукова новизна дослідження** полягає у комплексному осмисленні практики проведення майстер-класів як невід’ємної складової формування фахових компетентностей студентів-музикантів у інституалізованій вищій мистецькій освіті та їх систематизації й класифікації за видами, методами та завданнями. **Висновки.** Аналіз низки майстер-класів, що відбулися у Київському національному університеті культури і мистецтв, дозволив здійснити деякі узагальнення практичного досвіду та запропонувати таку класифікацію за видами: концептуальний майстер-клас, практично-орієнтовний майстер-клас, комбінований майстер-клас. Власний досвід ініціювання, планування і проведення майстер-класів та педагогічне спостереження доводить, що конструювання авторських моделей освітнього процесу в режимі реального часу, практичне засвоєння навичок музикування в межах трансляції досвіду, активізація пізнавальної діяльності здобувачів освіти з музичного мистецтва є найбільш ефективними засобами обміну та популяризації сучасних технологій, методик, програм для підвищення професійної компетентності, формування індивідуального творчого виконавського стилю.

Ключові слова: майстер-клас; музичне виконавство; сучасна вища мистецька освіта; практична підготовка музикантів

Вступ

Трансформаційні процеси, зокрема акцентуація освіти на практичній та самостійній підготовці музикантів у мистецьких ЗВО, дали поштовх для осмислення змісту навчальних програм практичної фахової підготовки студентів. Взаємозв'язок теоретичної підготовки студентів і вироблення практичних навичок, розуміння та опанування специфіки музичного виконавства, вміння адаптуватися до різноманітних сценічних і акустичних умов, комунікація не тільки з музикантами, а й зі слухачами різних рівнів підготовки та вікових груп є основою формування освітніх програм та їх реалізації в практичній діяльності.

Мета

Метою дослідження є аналіз та класифікація практичного досвіду використання методу майстер-класу у підготовці музикантів вищої кваліфікації за освітніми програмами «Бакалавр» та «Магістр».

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Зазначимо, що найбільш ефективним способом обміну, розповсюдження та впровадження новітніх моделей, засобів та методів здобуття мистецької вищої освіти є майстер-класи, де хедлайнерами з питань музичної освіти, музичного виконавства стають відомі музиканти, викладачі-методисти, науковці з безпрецедентним діапазоном інтересів, ідей, критичним ставленням до мистецького сьогодення. На необхідності модернізації змісту фахової підготовки акцентували автори, які працюють над зазначеною проблемою: Г. Цуканова (2014) присвятила свої розвідки реалізації навчального проєкту для спеціальності «Зв'язки з громадськістю»; Н. Барабанова (2010) досліджувала та аналізувала методики проведення майстер-класів, їх вплив на інформаційно-комунікативне середовище. Педагогічні новації у музичних ЗВО описані у працях О. Піхтар (Pikhtar, 2019), Н. Брояко, В. Дорофеевої, Н. Ковмір та Т. Пістунової (Брояко та ін., 2021).

Виклад матеріалу дослідження

Сучасна музична освіта демонструє чіткі параметри співвідношення традиційних і новаторських підходів до навчання, що максимально сприяють творчому розкриттю особистості студента-музиканта та створюють умови психологічного комфорту майбутніх фахівців. «Модель організації мистецької освіти в Україні перебуває сьогодні в пошуку новітніх інноваційних методів навчання. Підготовка спеціаліста з мистецького фаху розпочинається задовго до вступу у ЗВО і реалізовується у двох формах: інституційній та неінституційній. Зокрема, у сучасному глобалізованому світі розширені умови неінституційних форм здобуття нових умінь та навичок. Цей процес відбувається не тільки на локально-регіональному рівні, але й у розімкненому середовищі світового культурно-освітнього контексту» (Брояко та ін., 2021).

Існує декілька визначень поняття «майстер-клас». Н. Розіна (2013) розглядає його як «сучасну форму проведення тренінгу для відпрацювання практичних навичок за різними методиками і технологіями з метою підвищення професійного рівня та обміну передовим досвідом учасників, розширення кругозору та залучення до новітніх областей знання».

Л. Обух (2018) дає визначення майстер-класу (англ. *master class*: *master* – найкращий у чомусь, *class* – заняття, урок) як методу навчання та проведення конкретного заняття із вдосконалення практичної майстерності, що проводиться фахівцем у певній галузі творчої діяльності (зокрема, музики) для осіб, які зазвичай вже досягли достатнього рівня професіоналізму в цій сфері діяльності.

З'ясовано, що метою проведення майстер-класів є вдосконалення професійної практичної підготовки студентів-музикантів – учасників заходу. Завдання майстер-класів полягають у конструюванні та демонстрації автором, майстром свого творчого індивідуального проекту; застосуванні моделей навчання, що транслюють ідею, досвід, методи та прийоми засвоєння конкретних навчально-практичних модулів; демонстрації набутих практичних прийомів слухацькій аудиторії.

Як демонструє практика, ефективність впровадження будь-якої моделі навчання, авторського творчого або педагогічного проекту залежить від низки чинників: мотивації, досвіду, системи цінностей, культурного контексту, підготовленості до сприйняття учасників майстер-класу, їх професійної компетентності, адже сутність процесу спілкування та навчання полягає у формуванні особистості; забезпеченні умов для розвитку духовного зростання студента, його соціалізації; розширенні музично-виконавського досвіду; опануванні культурних моделей особистісного становлення, враховуючи практично-професійний аспект.

Аналіз низки майстер-класів, що відбулися у межах підготовки студентів-музикантів за освітніми програмами «Диригентсько-хорове мистецтво», «Бандура та кобзарське мистецтво», «Естрадний спів», «Музичне мистецтво естради», «Музичний фольклор» дає підстави до їх систематизації і класифікації за видами, методами, завданнями, реалізацією поставленої мети. Запропоновано таку класифікацію майстер-класів за видами: концептуальний, практично-орієнтовний, комбінований.

Концептуальний майстер-клас – це метод, в якому автор транслює ідею, що пройшла апробацію у навчальному процесі, реалізувалась у творчих та виконавських проектах, в науково-дослідних та методичних працях. Наведемо декілька яскравих прикладів такого майстер-класу – зустріч студентів факультету музичного мистецтва з доктором мистецтвознавства, професором Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського – В. Посвалюком, який презентував свої розробки з теорії і методики виконавства на трубі та низку зошитів вправ для розвитку навичок гри на духовому інструменті (Посвалюк, 2002). Результати методичної системи В. Посвалюка вдало продемонстрували студенти-магістранти Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського, які навчалися по запропонованій системі і досягли певного технічного рівня.

В їх виконанні спочатку прозвучали вправи та етюди з запропонованих зошитів, а потім концертні віртуозні п'єси.

Плідним став майстер-клас на тему «Розвиток дзвонарного і карильйонного мистецтва» заслуженого артиста України, професора, відомого популяризатора дзвонарного і карильйонного мистецтва Г. Черненка. Тема його творчого проєкту надала поштовх студентам, учасникам заходу до глибинних історичних розвідок у сфері виконавського мистецтва на специфічних музичних інструментах та їх використання у практичній діяльності. Г. Черненко провів екскурс від старовинних європейських карильйонів до сучасних дзвонарних технік. Особливу увагу майстер приділив традиції українського дзвонарства, історії першого карильйону в Києві, що встановлювався на початку 1990-х років на дзвіниці Михайлівського собору. В колі розглянутих питань був аналіз репертуару карильйонів, адже інструмент цей є світським і звучати на ньому може найрізноманітніша музика: від народної до академічної, класичної і сучасної авторської. Інформативно для студентів-інструменталістів було дізнатися, що сьогодні існують пересувні хроматичні дзвони, які дозволяють використовувати цей інструмент на різноманітних майданчиках під час святкувань та музичних фестивалів.

До концептуального виду майстер-класу належить і авторська робота Ю. Василевича – заслуженого артиста України, доцента Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, який представив цікавий творчий проєкт, пов'язаний з формуванням методичної системи (школи) виховання та підготовки виконавців на саксофоні. Результатом наскрізної підготовки музикантів-інструменталістів від дитячої музичної школи до вищого освітнього закладу, є розроблені освітні програми, методичні рекомендації, підготовлені фахівці вищої кваліфікації, які здобули визнання у мистецької спільноти та слухацької аудиторії України та Європи. Творчий проєкт завершився яскравими концертними виступами учнів Київського державного музичного ліцею імені М. В. Лисенка та студентів Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського класу Ю. Василевича. Для слухачів такого майстер-класу були відкриттям яскраві, емоційні, концертні виступи; вільне, невимушене поведження концертантів на сцені, а головне – володіння широким репертуарним діапазоном музичних творів і демонстрація публіці високого рівня комплексу практичних навичок і вмінь (від читання з листа до ансамблевого музикування та імпровізації).

Практично-орієнтовний вид – це вид майстер-класів, до яких залучаються відомі музиканти-практики, концертні виконавці, експериментатори, генератори нових ідей; що акцентує на інноваційних методах і технологіях навчання, конструює моделі практичної реалізації, використовує методи варіативності та імпровізаційності. Такий вид майстер-класів передбачає колективне музикування, де студенти залучаються до виконавської діяльності, виступають у ролі солістів, артистів ансамблю, оркестрантів, концертмейстерів. З'ясовано, що модель співтворчості в ансамблевому музикуванні формує характер особистості, допомагає психологічній адаптації у творчому колективі, розвиває ініціативність, відповідальність, удосконалює культуру спілкування. Співтвор-

чість спонукає до варіативної можливості у створенні різних мікроситуацій спілкування, діалогової взаємодії між музикантами у творчому процесі, розуміння ролі соліста-імпровізатора, надає поштовх до практичних та мисленневих процесів, що є активними елементами впливу на формування професійного музиканта.

Наведемо декілька прикладів проведення практично-орієнтовних майстер-класів. Відомі джазові музиканти Наталія Лебедева (клавіші) та Лаура Марті (вокал) у своїх артпрактиках акцентують на створенні і накопиченні індивідуальних базисних систем (технологічних, ладо-гармонічних, структурних та метроритмічних формул), опанування якими надає виконавцю можливість гнучкого варіювання функціональним комплексом практичних навичок та вмій. Були представлені джазові композиції різноманітних стилів (від традиції до модерну та ф'южн джазу), в яких музиканти продемонстрували на практиці застосування базисних систем, їх трансформації та довели практичне значення у концертній діяльності.

Інша грань практично-орієнтовного виду майстер-класу була висвітлена на зустрічі студентів з музикантами «Дуету Матріа» (Кельн, Німеччина) Тамарою Лукашевою (вокал, фортепіано), Матіасом Шріфлем (труба, флюгельгорн, туба, еуфоніум). Програма майстер-класу була насичена творчими, ігровими завданнями, у виконанні яких брали участь студенти-слухачі заходу, викладачі та безпосередньо виконавці. Невимушена атмосфера, прийоми концентрації уваги на музиці та театралізації дійства призвели до приголомшеного результату, а саме повної розкутості у виконанні імпровізації тими студентами, які завжди відчували страх перед публікою. Музиканти «Дуету Матріа» зробили акцент на необхідності розширення репертуарних можливостей та формування відчуття свободи просування контенту, мотивуванні студентів до вивчення та опанування декількох музичних інструментів на професійному рівні й здатності використовувати їх на практиці, тобто зростання пріоритету універсальності виконавців у сучасному музичному просторі.

Стильові пошуки відбувалися на майстер-класі практично-орієнтовного виду Іллі Єресько (фортепіано) – лідера групи «Dislocados», який, у звичній для нього артистичній манері, познайомив і долучив студентів до розуміння та виконання стилю «сальса», з його трансформацією афро-кубинських мотивів, яскравими ритмічними сполуками, гармонією та структурою представлених музичних композицій. Професійний музикант запропонував ритм групі виконати декілька латиноамериканських, танцювальних епізодів з чіткими структурними, ритмічними та гармонічними формулами, що притаманні стилю «сальса» і довів, що опанування жанрово-стильових особливостей, будь-якого музичного напрямку, є запорукою вільного існування музиканта-виконавця на сцені у складі різноманітних музичних гуртів.

Тема практично-орієнтовного майстер-класу О. Сагітова (тромбон) «Використання електронної музики в джазових та естрадних композиціях» є актуальною у сучасному музичному середовищі. Музикант акцентував на поєднанні традиційних засобів навчання з інноваційними – мультимедійними технологіями, апаратно-програмними засобами (Hi-class, MBS), музичними комп'ютерними

програмами (системами алгоритмічної музики, секвенсерами, записами та цифровою обробкою звуку, використання додаткових Plug-ins модулів обробки звуку, програмних музичних систем). Пошуки нових тембрів, акустичних можливостей, опанування електронними пристроями в практичній діяльності зацікавили студентів і надали поштовх до експериментів у створенні музичних композицій. Значимо, що творчий проєкт О. Сагітова залучив до спілкування студентів різних напрямів: від виконавців на народних, естрадних, духових інструментах до вокалістів та хормейстерів.

Комбінований вид майстер-класів – це синтез концептуального та практично-орієнтовного. Майстер-клас польських джазових музикантів Марека Кадзелі (гітара) та Мацека Кадзелі (саксофон) – яскравий приклад комбінованого виду, де плідно поєднувалися теоретичні питання про вплив, взаємозв'язок, взаємозбагачення фольклорно-традиційних, автентичних та класичних, базисних основ академічної джазової музики з розкриттям суто практичних професійних виконавських таємниць щодо мистецтва імпровізації, композиційно-фактурного, формотворчого усвідомлення джазових творів з акцентуацією на метроритмічних особливостях сучасних композицій. Діалог студентів та музикантів проходив в невимушеній творчій емоційній атмосфері.

Відомий український джазовий музикант І. Закус (бас-гітара) вдало комбінує просвітницьку спрямованість майстер-класів з практичним втіленням своїх ідей у навчальний процес. Його мистецька позиція системно реалізується у творчому проєкті «Джаз-коло», якому вже понад 10 років, де музикант доводить, що «Під впливом етніки може народитися український джаз» (Закус, 2017). Домінантою творчого доробку музиканта є дослідження трансформаційних процесів функціонування українського фольклору у симбіозі з різноманітними джазовими напрямками, що викликають споріднені або дисонуючі один до одного музичні поєднання. І. Закус зазначає, що «коли слухаєш старовинну українську музику, помічаєш у ній дуже багато пісень із неквадратними, нестандартними ритмами» та підсумовує: «...багата мелодична лінія, ...вплив гуцульського ладу, багата мелодика, цікаві ритми» збагачують палітру виконавських прийомів імпровізатора (Закус, 2017).

Прагнення до синтезованих форм музикування, пошук інноваційних технік відтворення ідеї створення українського музичного контенту з апробацією та закріпленням його у світовий музичний простір був продемонстрований І. Закусом на майстер-класі. У виконанні інструментальної групи прозвучали можливі трансформації українського фольклору, у будь-які джазові структури з поліритмічними, гармонічними, поліфонічними, тембральними нашаруваннями з застосуванням електронних засобів та технічних прийомів гри.

Представлені для розгляду види майстер-класів розвивають компоненти, що формують професійні компетентності музиканта, які схематично можна відтворити так: творчий компонент – виконавський компонент – стильовий компонент – комунікативний компонент – менеджерський компонент, що в синтезованій моделі утворюють структурні модулі / кластери для більш повної реалізації та наближення освітнього процесу до практичної діяльності студентів на всіх етапах підготовки (рис. 1).

Рис. 1 Компоненти завдань майстер-класу

Висновки

Аналіз низки майстер-класів дозволив здійснити деякі узагальнення та запропонувати наступну класифікацію за видами: концептуальний майстер-клас, практично-орієнтовний майстер-клас, комбінований майстер-клас. Педагогічні спостереження та власний досвід засвідчують, що конструювання авторських моделей освітнього процесу в режимі реального часу, практичне засвоєння навичок музикування в межах трансляції досвіду, активізація пізнавальної діяльності є найбільш ефективними засобами обміну та популяризації сучасних технологій, методик, програм для підвищення професійної компетентності, формування індивідуального творчого виконавського стилю.

Зазначимо, що сучасні реалії, які виникли в умовах карантину, передбачають новітні підходи до організації та проведення майстер-класів. Основним інструментом їх реалізації є робота з інтернет-ресурсами: інформаційними платформами та соціальними мережами (Facebook, Instagram), електронними засобами відтворення on-line спілкування. Такий формат діалогу віддає пріоритет комбінованому виду майстер-класів, де відбувається синтез практично-орієнтовного та концептуального видів.

Перспективою дослідження є теоретичне осмислення та впровадження в освітній процес мистецьких ЗВО Workshop, коуч-технологій та інших інноваційних методів навчання у поєднанні з традиційними.

Список бібліографічних посилань

Барабанова, Н. Р. (2010). Майстер-класи з інформаційно-ділових комунікацій: методика проведення. *Вісник Харківської державної академії культури*, 31, 74-80.

- Брояко Н. Б., & Дорофєєва В. Ю. (2021). До проблеми підготовки музикантів-професіоналів у сучасній системі мистецької вищої освіти. In V. Shpak (Comp.), *Scientific research of the XXI century* (Vol.1; pp. 264-267). GS publishing service. <https://doi.org/10.51587/9781-7364-13302-2021-001>
- Брояко, Н. Б., Дорофєєва, В. Ю., Ковмір, Н. В., & Пістунова, Т. В. (2021, 10-12 лютого). Застосування науково-освітніх кластерів у мистецьких ЗВО: контури проблеми. In *The world of science and innovation*, Abstracts of the 7th International Scientific and Practical Conference, London (pp. 387-392). Cognum Publishing House.
- Закус, І. М. (2017). *Ukrainian Jazz Standarts = Українські Джазові Стандарти*. Видавництво Ліра - К.
- Обух, Л. В. (2018). Коуч-технології, тренінги та майстер-класи як складові музичного менеджменту в соціокультурному просторі України. *World Science*, 3(31), т. 6, 43-46.
- Посвалюк, В. Т. (2002). *Щоденні самостійні вправи трубача*. Всеукраїнський брас-бюлетень.
- Посвалюк, В. Т. (2006). *Мистецтво гри на трубі в Україні*. Видавничий центр КНУКіМ.
- Розіна, Н. В. (2013). *Майстер-клас як форма діяльності віртуальної школи професійного становлення молодого педагога*. Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників.
- Цуканова, Г. (2014). Практика впровадження навчального методу «майстер-клас» (на прикладі дисципліни «Майстер-клас із медіа-PR»). *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*, 39, 156-161.
- Broiako, N., Oliinyk, O., Skomorovska, I., Dorofieieva, V., Pistunova, T. & Koehn, N. (2021). Training as a means of successful professionalization of applicants for higher education in quarantine. *Laplace em Revista (International)*, 7(Extra B), 503-510. <https://doi.org/10.24115/S2446-622020217Extra-B960p.503-510>
- Pikhtar, O. (2019). The Personality Oriented Concept of Students' Musical Thinking Development in Higher Education Institutions of Art. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Musical Art*, 2(1), 50-59. <https://doi.org/10.31866/2616-7581.2.1.2019.171786>

References

- Barabanova, N. R. (2010). Maister-Klasy z Informatsiino-Dilovykh Komunikatsii: Metodyka Provedennia [Master Classes on Information and Business Communications: Methods of Conducting]. *Visnyk Kharkivskoi Derzhavnoi Akademii Kultury [Visnyk of Kharkiv State Academy of Culture]*, 31, 74-80 [in Ukrainian].
- Broiako, N. B., & Dorofieieva, V. Yu. (2021). Do Problemy Pidhotovky Muzykantiv-Profesionaliv u Suchasnii Systemi Mystetskoi Vyshchoi Osvity [To the Problem of Training Professional Musicians in the Modern System of Artistic Higher Education]. In V. Shpak (Comp.), *Scientific Research of the XXI Century* (Vol. 1; pp. 264-267). GS publishing service. <https://doi.org/10.51587/9781-7364-13302-2021-001> [in Ukrainian].
- Broiako, N. B., Dorofieieva, V. Yu., Kovmir, N. V., & Pistunova, T. V. (2021, February 10-12). Zastosuvannia Naukovo-Osvitnikh Klasteriv u Mystetskykh ZVO: Kontury Problemy [Application of Scientific and Educational Clusters in Art Free Economic Zones: Contours of the Problem]. In *The World of Science and Innovation*, Abstracts of the 7th International Scientific and Practical Conference, London (pp. 387-392). Cognum Publishing House [in Ukrainian].

- Broiako, N., Oliinyk, O., Skomorovska, I., Dorofieieva, V., Pistunova, T., & Koehn, N. (2021). Training as a Means of Successful Professionalization of Applicants for Higher Education in Quarantine. *Laplage em Revista (International)*, 7(Extra B), 503-510. <https://doi.org/10.24115/S2446-622020217Extra-B960p.503-510>
- Obukh, L. V. (2018). Kouch-Tekhnolohii, Treninhy ta Maister-Klasy yak Skladovi Muzychnoho Menedzhmentu v Sotsiokulturnomu Prostori Ukrainy [Coach Technologies, Trainings and Master Classes as Components of Music Management in the Socio-Cultural Space of Ukraine]. *World Science*, 3(31), vol. 6, 43-46 [in Ukrainian].
- Pikhtar, O. (2019). The Personality Oriented Concept of Students' Musical Thinking Development in Higher Education Institutions of Art. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Musical Art*, 2(1), 50-59. <https://doi.org/10.31866/2616-7581.2.1.2019.171786>
- Posvaliuk, V. T. (2002). *Shchodenni Samostiini Vpravy Trubacha [Daily Independent Trumpet Exercises]*. Vseukrainskyi bras-biuleten [in Ukrainian].
- Posvaliuk, V. T. (2006). *Mystetstvo Hry na Trubi v Ukraini [The Art of Trumpet Playing in Ukraine]*. KNUKiM Publishing [in Ukrainian].
- Rozina, N. V. (2013). *Maister-klas yak Forma Diialnosti Virtualnoi Shkoly Profesiinoho Stanovlennia Molodoho Pedahoha [Master Class as a Form of Activity of the Virtual School of Professional Development of a Young Teacher]*. Cherkaskyi oblasnyi instytut pisljadiplomnoi osvity pedahohichnykh pratsivnykiv [in Ukrainian].
- Tsukanova, H. (2014). *Praktyka Vprovadzhennia Navchalnoho Metodu "Maister-klas" (na Prykladi Dystsypliny "Maister-klas iz Media-PR") [The Practice of Implementing the Teaching Method "Master Class" (on the Example of the Discipline "Master Class on Media PR")]*. *Visnyk Lvivskoho Universytetu. Serii Zhurnalistyka [Visnyk of the Lviv University. Journalism Series]*, 39, 156-161 [in Ukrainian].
- Zakus, I. M. (2017). *Ukrainian Jazz Standarts = Ukrainski Dzhazovi Standarty*. Lira-K [in English, in Ukrainian].

MASTER CLASS AS PART OF MUSICIANS PROFESSIONAL AND PRACTICAL TRAINING

Tetiana Pistunova

Associate Professor at the Musical Art Department;
ORCID: 0000-0002-8418-9044; e-mail: tetanapistunova@ukr.net
National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine

Abstract

The article examines the features of practical training and independent work of musicians in art institutions of higher education, presents the experience of introducing master classes as a methodological component of the educational program 'Musical Art' for 'Bachelor' and 'Master' degrees. **The purpose of the research** is to analyze the practical experience of using the master class method in training musicians for the educational programs 'Bachelor', 'Master'. **The research methodology** consists of several general scientific and special methods: analytical-search – to

clarify the concepts of research; problem-search and observation method – to identify the main features of the master class; comparative – to compare the educational process as a whole and the method of transferring information within the framework of master classes; classification – for grouping master classes by type, method of conducting and tasks. **The scientific novelty of the research** consists in a comprehensive understanding of the practice of conducting master classes as an integral part of the professional competencies' formation of music students in institutionalized higher music education, their systematization and classification by types, methods and tasks. **Conclusions.** The analysis of many of master classes held at the Kyiv National University of Culture and Arts made it possible to make some generalizations of practical experience and propose the following classification by type: conceptual master class, practice-oriented master class, combined master class. Own experience of initiating, planning and conducting master classes and pedagogical observation proves that the construction of the author's models of the educational process in real-time, the practical mastering of music skills within the framework of the broadcast of experience, the activation of the cognitive activity of music seekers are the most effective means of exchange and popularization of modern technologies, techniques, programs to improve professional competence, the formation of an individual creative performing style.

Keywords: master class, musical performance, modern higher art education, musicians practical training

228

МАСТЕР-КЛАСС КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ МУЗЫКАНТОВ

Татьяна Пистунова

доцент кафедры музыкального искусства;

ORCID: 0000-0002-8418-9044; e-mail: tetanapistunova@ukr.net

Киевский национальный университет культуры и искусств, Киев, Украина

Аннотация

Цель исследования – проанализировать практический опыт использования метода мастер-класса в подготовке музыкантов по образовательным программам «Бакалавр», «Магистр». В статье рассмотрены особенности практической подготовки и самостоятельной работы музыкантов в художественных учреждениях высшего образования, представлен опыт внедрения мастер-классов как методической составляющей образовательной программы «Музыкальное искусство» ОС «Бакалавр» и ОС «Магистр». **Методология исследования.** Применен ряд общенаучных и специальных методов: аналитически-поисковый – для уточнения понятий исследования; проблемно-поисковый и метод наблюдения – для выявления основных признаков мастер-класса; компаративный – для сравнения образовательного процесса в целом и способа передачи информации в рамках мастер-классов; классификации – для группирования мастер-классов по видам, методам проведения и задачам. **Научная новизна исследования** состоит в комплексном осмыслении практики проведения мастер-классов как

неотъемлемой составляющей формирования профессиональных компетентностей студентов-музыкантов в институализированном высшем музыкальном образовании, их систематизации и классификации по видам, методам и задачам. **Выводы.** Анализ ряда мастер-классов, состоявшихся в Киевском национальном университете культуры и искусств, позволил осуществить некоторые обобщения практического опыта и предложить следующую классификацию по видам: концептуальный мастер-класс, практически-ориентированный мастер-класс, комбинированный мастер-класс. Собственный опыт инициирования, планирования и проведения мастер-классов и педагогическое наблюдение доказывает, что конструирование авторских моделей образовательного процесса в режиме реального времени, практическое усвоение навыков музыки в рамках трансляции опыта, активизация познавательной деятельности соискателей музыкального искусства являются наиболее эффективными средствами обмена и популяризации современных технологий, методик, программ для повышения профессиональной компетентности, формирования индивидуального творческого исполнительского стиля.

Ключевые слова: мастер-класс; музыкальное исполнительство; современное высшее художественное образование; практическая подготовка музыкантов

